

ЛЕКЦІЙНИЙ МОДУЛЬ

Тема: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГЕНДЕРНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

1. Гендерні дослідження на сучасному етапі: філософія, проблематика, методологія
2. Міждисциплінарний характер гендерних лінгвістичних досліджень.
3. Лінгвістичні напрями гендерних досліджень
4. Лінгвогендерологічні терміни й поняття: *гендерний стереотип, гендерна роль, гендерна метафора, гендерно марковані одиниці, мовний сексизм.*

Література

1. Архангельська А. М. Чоловік у слов'янських мовах : [монографія]. Рівне : РІС КСУ, 2007. 448 с.
2. Варикаша М. Гендерний дискурс: семіотичні аспекти. *Слово і час*. К., 2008. № 7. С. 83–89.
3. Горошко Е. И. Гендерные исследования в языкознании (к проблеме становления метода [Электронный ресурс] / Е. И. Горошко. – Режим доступа : <http://www.genderstudies.info/lingvo/lingvo1.php>.
4. Деякі аспекти гендерної ідентифікації та соціалізації особистості. *Український соціум*. 2004. № 1 (3). С. 7–13.
5. Сидоренко Н. Гендерні детермінанти в інформаційній площині. *Філософсько-антропологічні студії'2001* : [спецвипуск]. К. : Стилос, 2001. С. 197–209.
6. Скорик М. М. Українські мас-медіа: гендерний аспект. *Проблеми освіти*. К. : Науково-методичний центр вищої освіти, 2003. Вип. 36. С. 134–153.
7. Словарь гендерных терминов / [под ред. А. А. Денисовой ; Региональная общественная организация «Восток-Запад: Женские Инновационные Проекты»]. М. : Информация XXI век, 2002. 256 с.
8. Ставицька Л. О. Мова і стать. *Критика*. 2003. № 6. С. 29–34.
9. Таран Л. Гендерні проблеми і засоби масової інформації. *Гендер і культура* : [зб. ст. / упоряд. В. Агеєва, С. Оксамитна]. К. : Факт, 2001. С. 151–160.
10. Тараненко О. Принцип андроцентризму в системі мовних координат і сучасний гендерний рух. *Мовознавство*. 2005. № 1. С. 3–25.

Тема: ГЕНДЕРНА АСИМЕТРІЯ МОВИ

1. Визначення та ознаки андроцентризму з погляду феміністської лінгвістики.
2. Мовний андроцентризм на лексичному, фразеологічному та граматичному рівнях.
3. Сучасні стратегії нейтралізації та фемінізації мови.
4. Творення фемінітивів в українській мові та вироблення адекватного сучасного жіночого назовництва.

Література

1. Галустьян Ю. М., Новицька В. П. Деякі аспекти гендерної ідентифікації та соціалізації особистості. *Український соціум*. 2004. № 1 (3). С. 7–13.
2. Дружинин Г.В. О гендерных признаках некоторых групп заимствований. *Социолингвистика: XXI век*. Луганск, 2002. С. 241–252
3. Земская Е. А., Китайгородская М. А., Розанова Н. Н. Особенности мужской и женской речи. *Русский язык в его функционировании*. М., 1993. С. 90–136.
4. Маслова Ю. П. Сексизм у мові друкованих засобів інформації. Вип. 39/1. Київ, 2009. С. 289–293.
5. Маслова Ю. П. Чоловічі та жіночі особливості мовленнєвої діяльності у сучасному дискурсі (на прикладі друкованих ЗМІ). К., 2010. С. 176–179.
6. Миронова Н. Гендер у лінгвістиці. Чоловіча і жіноча мова. *Актуальні проблеми слов'янської філології*. К.: Знання України, 2004. Вип. 9: Лінгвістика і літературознавство. 2004.
7. Оксамитна С. М. Гендерні відносини крізь призму громадської думки в Україні і світі. *Гендерна перспектива*. К. : Факт, 2004. С. 135–147.
8. Павлюк Л. Гендерні стереотипи і гендерна чутливість комунікації (Частина друга). *Медіакритика*. (18 лист.2008). 2 с.
9. Тараненко О. Принцип андроцентризму в системі мовних координат і сучасний гендерний рух. *Мовознавство*. 2005. № 1. С. 3–25.
10. Тараненко О.О. Номінація осіб жіночої статі і гендерний рух (у сучасних європейських мовах). *Проблеми зіставної семантики: Збірник наукових статей*. К.: ВЦ. Київського національного лінгвістичного університету, 2005. Вип. 7. С. 15–21.

Тема: **ГЕНДЕРНІ СТЕРЕОТИПИ У СТРУКТУРІ МОВНОЇ СВІДОМОСТІ УКРАЇНЦІВ**

1. Поняття гендерного стереотипу.
2. Гендерний вимір мовної свідомості.
3. Лінгвогендерологічні дослідження маскулінного і маскулінності.
4. Асоціативний портрет чоловіка, українського чоловіка, чоловіка одруженого, батька, жінки, української жінки, дружини, матері (класифікаційні ознаки «характеристика зовнішності», «фізичні характеристики», «біологічні характеристики», «внутрішні характеристики людини», «соціальні характеристики людини» тощо).
5. Образна структура гендерно маркованих лексем.

Література

1. Архангельська А. М. До питання про статус маскулінізму в лінгвістичній гендерології. *Наукові записки. Серія "Філологічна"*. Острого: Вид-во Національного університету "Острозька академія", 2010. Вип. 17. С. 11–21. 3.
2. Кирилина А. Гендерные стереотипы в языке. Словарь гендерных терминов / [под ред. А. А. Денисовой]. М. : Информация XXI век, 2002. 256 с.
3. Кісь О. Р. Моделі конструювання гендерної ідентичності жінки в сучасній Україні [Електронний ресурс]. 2003. № 27. – Режим доступу : www.ji.lviv.ua/n27texts/kis.htm.
4. Оксамитна С. М. Гендерні відносини крізь призму громадської думки в Україні і світі. *Гендерна перспектива* / [упоряд. В. Агеєва]. К. : Факт, 2004. С. 135–147.
5. Павлюк Л. Гендерні стереотипи і гендерна чутливість комунікації (Частина друга). *Медіакритика*. 2008. 18 листопада. С. 2.
6. Пузиренко Я. В. До проблеми номінації осіб жіночої статі в українській мові (гендерний аспект). *Наукові записки НаУКМА*. К., 2001. Т. 18. С. 36–42.
7. Словник гендерних термінів / Укладач З. В. Шевченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://a-z-gender.net/ua/gendernij-stereotip.html>

Тема: СТРАТЕГІЇ ВЕРБАЛЬНОЇ ТА НЕВЕРБАЛЬНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК

1. Гендерні характеристики комунікативної поведінки.
2. Комунікативні стратегії жінок і чоловіків (короткий теоретичний огляд основних тенденцій).
3. Аспекти спілкування між жінками й чоловіками, пов'язані з мовним кодом (фонетика, морфологія, словотвір, лексика, фразеологія, синтаксис)
4. Засоби образності (метафора, порівняння)
5. Комунікативні стратегії чоловіків і жінок у вживанні ненормативної лексики
6. Гендерні виміри невербальної комунікації.

Література

1. Вежбицкая А. Сопоставление культур через посредство лексики и прагматики. М. : Языки славянской культуры, 2001. 272 с.
2. Гендерные исследования: Сб. научн. тр. / гл. ред. И. Жеребкина. М.: Человек & карьера. 2000. № 5. 388 с.
3. Земская Е.А. Особенности мужской и женской речи. *Русский язык в его функционировании : коммуникативно-прагматический аспект*. М. : Наука, 1993. С. 90-136.
4. Кирилина А.В. Гендер: лингвистические аспекты. М. : Институт социологии РАН, 1999. 180 с.
5. Крейдлин Г.Е. Мужчины и женщины в невербальной коммуникации. М. : Языки славянской культуры, 2005. 221 с.
6. Маслова В.А. Лингвокультурология. М. : Академия, 2001. 208 с.
7. Мечковская Н.Б. Социальная лингвистика. М. : Аспект пресс, 1996. 206 с.
8. Ставицька Л.О. Актуальні проблеми сучасної української гендерної лінгвістики // Доповідь на Київському міському семінарі з гендерної лінгвістики. – Режим доступу : <http://linguistics.kava.kiev.ua/seminar>
9. Стернин И.А. Понятие коммуникативного поведения и проблемы его исследования. Русское и финское коммуникативное поведение. Воронеж : Изд-во ВГТУ, 2000. С. 4-20.

Тема: ЗАСОБИ ТА СПОСОБИ МОВНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ЖІНКИ

1. Фемінітиви й норма літературної української мови
2. Відображення фемінітивів в українських словниках
3. Способи творення (суфіксальний словотвір, несуфіксальний словотвір)
4. Уживання фемінітивів у ЗМІ та художній літературі
5. Дослідження фемінітивів в українському мовознавстві
6. Критичні зауваження щодо вживання фемінітивів

Література

1. Галустьян Ю. М., Новицька В. П. Деякі аспекти гендерної ідентифікації та соціалізації особистості. *Український соціум*. 2004. № 1 (3). С. 7–13.
2. Дружинин Г.В. О гендерных признаках некоторых групп заимствований. *Социолингвистика: XXI век*. Луганск, 2002. С. 241–252
3. Земская Е. А., Китайгородская М. А., Розанова Н. Н. Особенности мужской и женской речи. *Русский язык в его функционировании*. М., 1993. С. 90–136.
4. Маслова Ю. П. Сексизм у мові друкованих засобів інформації. Вип. 39/1. Київ, 2009. С. 289–293.
5. Маслова Ю. П. Чоловічі та жіночі особливості мовленнєвої діяльності у сучасному дискурсі (на прикладі друкованих ЗМІ). К., 2010. С. 176–179.
6. Миронова Н. Гендер у лінгвістиці. Чоловіча і жіноча мова. *Актуальні проблеми слов'янської філології*. К.: Знання України, 2004. Вип. 9: Лінгвістика і літературознавство. 2004.
7. Оксамитна С. М. Гендерні відносини крізь призму громадської думки в Україні і світі. *Гендерна перспектива*. К. : Факт, 2004. С. 135–147.
8. Павлюк Л. Гендерні стереотипи і гендерна чутливість комунікації (Частина друга). *Медіакритика*. (18 лист.2008). 2 с.
9. Тараненко О. Принцип андроцентризму в системі мовних координат і сучасний гендерний рух. *Мовознавство*. 2005. № 1. С. 3–25.
10. Тараненко О.О. Номінація осіб жіночої статі і гендерний рух (у сучасних європейських мовах). *Проблеми зіставної семантики: Збірник наукових статей*. К.: ВЦ. Київського національного лінгвістичного університету, 2005. Вип. 7. С. 15–21.

Тема: ПАРЕМІОЛОГІЯ І ФРАЗЕОЛОГІЯ В СИСТЕМІ ГЕНДЕРНОГО АНАЛІЗУ

1. Лексична презентація фемінного й маскулінного в українських пареміях.

2. Об'єктивація гендерних стосунків у пареміях.
3. Гендерний компонент у структурі та семантиці фразеологічних одиниць української мови.

Література

1. Архангельська А. М. До питання про статус маскулінізму в лінгвістичній гендерології. *Наукові записки. Серія "Філологічна"*. Острог: Вид-во Національного університету "Острозька академія", 2010. Вип. 17. С. 11–21. 3.
2. Кирилина А. Гендерные стереотипы в языке. Словарь гендерных терминов / [под ред. А. А. Денисовой]. М. : Информация XXI век, 2002. 256 с.
3. Кісь О. Р. Моделі конструювання гендерної ідентичності жінки в сучасній Україні [Електронний ресурс]. 2003. № 27. – Режим доступу : www.ji.lviv.ua/n27texts/kis.htm.
4. Оксамитна С. М. Гендерні відносини крізь призму громадської думки в Україні і світі. *Гендерна перспектива* / [упоряд. В. Агеєва]. К. : Факт, 2004. С. 135–147.
5. Павлюк Л. Гендерні стереотипи і гендерна чутливість комунікації (Частина друга). *Медіакритика*. 2008. 18 листопада. С. 2.
6. Пузиренко Я. В. До проблеми номінації осіб жіночої статі в українській мові (гендерний аспект). *Наукові записки НАУКМА*. К., 2001. Т. 18. С. 36–42.
7. Словник гендерних термінів / Укладач З. В. Шевченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://a-z-gender.net/ua/gendernij-stereotip.html>

ПРАКТИЧНИЙ МОДУЛЬ

**Тема: ГЕНДЕРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ:
ФІЛОСОФІЯ, ПРОБЛЕМАТИКА, МЕТОДОЛОГІЯ**

Теоретичні питання

1. Основні етапи гендерних досліджень в лінгвістиці.
2. Гендер і стать: постановка проблеми.
3. Міждисциплінарний характер гендерних лінгвістичних досліджень.
4. Лінгвістичні напрями гендерних досліджень.
5. Методологічна база та термінологічно-поняттєвий апарат лінгвогендерологічних студій.

Література

1. Архангельська А. Термінний апарат сучасної лінгвогендерології: проблеми і перспективи становлення. *Людина. Комп'ютер. Комунікація: збірник наукових праць* / Національний університет "Львівська політехніка". Львів : Видавництво НУ "ЛП", 2015. С. 91–94.

2. Гендерна лінгвістика в Україні: історія, теоретичні засади, дискурсивна практика : колективна монографія. Харків– Дрогобич, 2014. 470 с.
3. Основи теорії гендеру: Навчальний посібник. К.: “К.І.С.”, 2004. 536 с.
4. Словник гендерних термінів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://a-z-gender.net/ua/category/%D0%BC>.
5. Ставицька Л. О. Мова і стать. *Критика*. 2003. № 6. С. 29–34.
6. Ставицька Л. О. Сучасний стан лінгвогендерологічних досліджень в Україні. *Мовознавство*. 2008. № 2–3. С. 236–246.
7. Ставицька Л.О. Гендерна лінгвістика: українська перспектива. *Українська мова*. 2004. № 3. С. 58–66.

Завдання додому

1. Дати відповідь на питання: *У чому, на вашу думку, полягає вплив соціолінгвістики й психолінгвістики на дослідження жіночого й чоловічого мовлення?*

Практичне заняття

Тема: ГЕНДЕРНА АСИМЕТРІЯ МОВИ

Теоретичні питання

1. Андроцентризм з погляду феміністської лінгвістики.
2. Мовний андроцентризм (лексичний, фразеологічний та граматичний рівні).
3. Прояви андроцентризму в пейоративізації іменників жіночого роду.
4. Мовний сексизм і практика щоденного спілкування.
5. Стратегії нейтралізації та фемінізації мови.

Література

1. Галустьян Ю. М., Новицька В. П. Деякі аспекти гендерної ідентифікації та соціалізації особистості. *Український соціум*. 2004. № 1 (3). С. 7–13.
2. Дружинин Г.В. О гендерных признаках некоторых групп заимствований. *Социолингвистика: XXI век*. Луганск, 2002. С. 241–252
3. Земская Е. А., Китайгородская М. А., Розанова Н. Н. Особенности мужской и женской речи. *Русский язык в его функционировании*. М., 1993. С. 90–136.
4. Маслова Ю. П. Сексизм у мові друкованих засобів інформації. Вип. 39/1. Київ, 2009. С. 289–293.
5. Маслова Ю. П. Чоловічі та жіночі особливості мовленнєвої діяльності у сучасному дискурсі (на прикладі друкованих ЗМІ). К., 2010. С. 176–179.
6. Миронова Н. Гендер у лінгвістиці. Чоловіча і жіноча мова // Актуальні проблеми слов'янської філології. К.: Знання України, 2004. Вип. 9: Лінгвістика і літературознавство. 2004.

7. Оксамитна С. М. Гендерні відносини крізь призму громадської думки в Україні і світі. *Гендерна перспектива*. К. : Факт, 2004. С. 135–147.
8. Павлюк Л. Гендерні стереотипи і гендерна чутливість комунікації (Частина друга). *Медіакритика*. (18 лист.2008). 2 с.
9. Тараненко О. Принцип андроцентризму в системі мовних координат і сучасний гендерний рух. *Мовознавство*. 2005. № 1. С. 3–25.
10. Тараненко О.О. Номінація осіб жіночої статі і гендерний рух (у сучасних європейських мовах). *Проблеми зіставної семантики: Збірник наукових статей*. К.: ВЦ. Київського національного лінгвістичного університету, 2005. Вип. 7. С. 15–21.

Завдання додому

1. Дібрати приклади проявів мовного андроцентризму на лексичному, фразеологічному та граматичному рівнях. Які стратегії нейтралізації чи фемінізації можна використати?

Практичне заняття

Тема: ЗАСОБИ ТА СПОСОБИ МОВНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ЖІНКИ

Теоретичні питання

1. Норми української літературної мови й фемінітиви.
2. Творення фемінітивів в українській мові та вироблення адекватного сучасного жіночого назовництва.
3. Уживання фемінітивів у ЗМІ та художній літературі.
4. Дослідження фемінітивів в українському мовознавстві.
5. Критичні зауваження щодо вживання фемінітивів.

Література

1. Гендерна лінгвістика в Україні : історія, теоретичні засади, дискурсивна практика : колективна монографія. Харків–Дрогобич, 2014. 470 с.
2. Основи теорії гендеру: Навчальний посібник. К.: “К.І.С.”, 2004. 536 с.
3. Словник гендерних термінів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://a-z-gender.net/ua/category/%D0%BC>.
4. Ставицька Л. О. Мова і стать. *Критика*. 2003. № 6. С. 29–34.
5. Тараненко О. Принцип андроцентризму в системі мовних координат і сучасний гендерний рух. *Мовознавство*. 2005. № 1. С. 3–25.
6. Тараненко О.О. Номінація осіб жіночої статі і гендерний рух (у сучасних європейських мовах). *Проблеми зіставної семантики:*

Збірник наукових статей. К.: ВЦ, Київського національного лінгвістичного університету, 2005. Вип. 7. С. 15–21.

7. Тараненко О.О. Сучасні тенденції до перегляду нормативних засад української літературної мови і явище пуризму. *Мовознавство.* 2008. №2–3. С. 169.

Завдання додому

1. Підготуватися до дебатів: *Фемінітиви в українській мові: необхідність чи надмірність?*

Практичне заняття

Тема: ГЕНДЕРНІ СТЕРЕОТИПИ У СТРУКТУРІ МОВНОЇ СВІДОМОСТІ УКРАЇНЦІВ

Теоретичні питання

1. Поняття гендерного стереотипу.
2. Традиційні гендерні стереотипи ("*Берегиня*", "*Годувальник*", "*Адам*", "*Єва*", "*Сильна стаття*", "*Слабка стаття*", "*Протилежна стаття*").
3. Нові гендерні стереотипи ("*Барбі*", "*Супермен*", "*Секс-символ*", "*Модель*").
4. Актуалізовані гендерні стереотипи (лексичні гендерні пари "*Партнер-Партнерка*", "*Самка-Самець*", "*Принц-Принцеса*").
5. Гендерний вимір мовної свідомості.
6. Образна структура гендерно маркованих лексем.

Література

1. Архангельська А. М. До питання про статус маскулінізму в лінгвістичній гендерології. *Наукові записки. Серія "Філологічна"*. Острого: Вид-во Національного університету "Острозька академія", 2010. Вип. 17. С. 11–21.
2. Кирилина А. Гендерные стереотипы в языке. *Словарь гендерных терминов / [под ред. А. А. Денисовой]*. М. : Информация XXI век, 2002.
3. Кісь О. Р. Моделі конструювання гендерної ідентичності жінки в сучасній Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ji.lviv.ua/n27texts/kis.htm.
4. Оксамитна С. М. Гендерні відносини крізь призму громадської думки в Україні і світі. *Гендерна перспектива / [упоряд. В. Агеєва]*. К. : Факт, 2004. С. 135–147.
5. Павлюк Л. Гендерні стереотипи і гендерна чутливість комунікації (Частина друга). *Медіакритика.* 2008. 18 листопада. С. 2.

6. Пузиренко Я. В. До проблеми номінації осіб жіночої статі в українській мові (гендерний аспект). *Наукові записки НаУКМА*. К., 2001. Т. 18. С. 36–42.
7. Словник гендерних термінів / Укладач З. В. Шевченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://a-z-gender.net/ua/gendernij-stereotip.html>

Завдання додому

1. Підготувати презентацію «Гендерні стереотипи у структурі мовної свідомості українців» (тип стереотипу за власним вибором).

Практичне заняття

Тема: СТРАТЕГІЇ ВЕРБАЛЬНОЇ ТА НЕВЕРБАЛЬНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК

Теоретичні питання

1. Гендерні характеристики комунікативної поведінки.
2. Комунікативні стратегії жінок і чоловіків.
3. Аспекти спілкування між жінками й чоловіками, пов'язані з мовним кодом (фонетика, морфологія, словотвір, лексика, фразеологія, синтаксис).
4. Засоби образності (метафора, порівняння).
5. Комунікативні стратегії чоловіків і жінок у вживанні ненормативної лексики.
6. Гендерні виміри невербальної комунікації.

Література

1. Вежицкая А. Сопоставление культур через посредство лексики и прагматики. М. : Языки славянской культуры, 2001. 272 с.
2. Гендерные исследования: Сб. научн. тр. / гл. ред. И. Жеребкина. М.: Человек & карьера. 2000. № 5. 388 с.
3. Земская Е.А. Особенности мужской и женской речи. *Русский язык в его функционировании : коммуникативно-прагматический аспект*. М.: Наука, 1993. С. 90–136.
4. Кирилина А.В. Гендер: лингвистические аспекты. М.: Институт социологии РАН, 1999. 180 с.
5. Крейдлин Г.Е. Мужчины и женщины в невербальной коммуникации. М.: Языки славянской культуры, 2005. 221 с.
6. Маслова В.А. Лингвокультурология. М. : Академия, 2001. 208 с.
7. Мечковская Н.Б. Социальная лингвистика. М. : Аспект пресс, 1996. 206 с.
8. Смирнова Е.В. Гендерные и социокультурные особенности коммуникации. *Вестник Воронежского государственного университета*.

Серия «Лингвистика и межкультурная коммуникация». 2005. № 2. С. 131–137.

9. Стернин И.А. Понятие коммуникативного поведения и проблемы его исследования. *Русское и финское коммуникативное поведение*. Воронеж: Изд-во ВГТУ, 2000. С. 4–20.

Завдання додому

1. Представити типові стратегії й тактики ведення розмови, вибору тем спілкування та способів досягнення успіху в ньому жінок і чоловіків.

Практичне заняття

Тема: ПАРЕМІОЛОГІЯ І ФРАЗЕОЛОГІЯ В СИСТЕМІ ГЕНДЕРНОГО АНАЛІЗУ

Теоретичні питання

1. Лексична презентація фемінного й маскулітного в українських пареміях.
2. Взаємозв'язок гендерних ролей і гендерних стереотипів у прислів'ях та приказках.
3. Об'єктивація гендерних стосунків у пареміях.
4. Гендерний компонент у структурі та семантиці фразеологічних одиниць української мови.

Література

1. Вежбицкая А. Сопоставление культур через посредство лексики и прагматики. М. : Языки славянской культуры, 2001. 272 с.
2. Гендерные исследования: Сб. научн. тр. / гл. ред. И. Жеребкина. М.: Человек & карьера. 2000. № 5. 388 с.
3. Земская Е.А. Особенности мужской и женской речи. *Русский язык в его функционировании : коммуникативно-прагматический аспект*. М.: Наука, 1993. С. 90–136.
4. Кирилина А.В. Гендер: лингвистические аспекты. М.: Институт социологии РАН, 1999. 180 с.
5. Крейдлин Г.Е. Мужчины и женщины в невербальной коммуникации. М.: Языки славянской культуры, 2005. 221 с.
6. Маслова В.А. Лингвокультурология. М. : Академия, 2001. 208 с.
7. Мечковская Н.Б. Социальная лингвистика. М. : Аспект пресс, 1996. 206 с.
8. Смирнова Е.В. Гендерные и социокультурные особенности коммуникации. *Вестник Воронежского государственного университета*. Серия «Лингвистика и межкультурная коммуникация». 2005. № 2. С. 131–137.

9. Стернин И.А. Понятие коммуникативного поведения и проблемы его исследования. *Русское и финское коммуникативное поведение*. Воронеж: Изд-во ВГТУ, 2000. С. 4–20.

Завдання додому

1. Визначте гендерні компоненти у структурі та семантиці паремій української мови.

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. Опрацювати статтю: Левченко О. Лінгвістичні дослідження гендеру в Україні. *Людина. Комп'ютер. Комунікація : збірник наукових праць*. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. С. 74–83.
2. Дібрати приклади вживання фемінативів у ЗМІ та художній літературі (авторку чи автора обрати самостійно).
3. Скласти асоціативний портрет чоловіка, українського чоловіка, чоловіка одруженого, батька, жінки, української жінки, дружини, матері (класифікаційні ознаки «характеристика зовнішності», «фізичні характеристики», «біологічні характеристики», «внутрішні характеристики людини», «соціальні характеристики людини» тощо).
4. Підготувати презентацію на одну з тем: «Невербальна семіотика гендеру»
5. Поекспериментуйте! Замініть у 10 фразеологізмах або прислів'ях іменники на позначення осіб жіночої статі на відповідні чоловічі й навпаки. Зробіть висновки, чи змінилося значення аналізованих одиниць.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Основні етапи гендерних досліджень в лінгвістиці.
2. Міждисциплінарний характер гендерних лінгвістичних досліджень.
3. Лінгвістичні напрями гендерних досліджень.
4. Методологічна база та термінологічно-поняттєвий апарат лінгвогендерологічних студій.
5. Мовний андроцентризм (лексичний, фразеологічний та граматичний рівні).
6. Прояви андроцентризму в пейоративізації іменників жіночого роду.
7. Мовний сексизм і практика щоденного спілкування.

8. Стратегії нейтралізації та фемінізації мови.
9. Норми української літературної мови й фемінітиви.
10. Творення фемінітивів в українській мові та вироблення адекватного сучасного жіночого назовництва.
11. Поняття гендерного стереотипу.
12. Традиційні, нові та актуалізовані гендерні стереотипи.
13. Гендерний вимір мовної свідомості.
14. Гендерні характеристики комунікативної поведінки.
15. Комунікативні стратегії жінок і чоловіків.
16. Аспекти спілкування між жінками й чоловіками, пов'язані з мовним кодом (фонетика, морфологія, словотвір, лексика, фразеологія, синтаксис).
17. Комунікативні стратегії чоловіків і жінок у вживанні ненормативної лексики.
18. Гендерні виміри невербальної комунікації.
19. Взаємозв'язок гендерних ролей і гендерних стереотипів у прислів'ях та приказках.
20. Гендерний компонент у структурі та семантиці фразеологічних одиниць української мови.